

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240.—
za pol leta K 120.—

V npravi stane mesečno K 18.—

NOVIČAS

Redakcija in upravljalstvo v Ko-
pijarstvu after št. 6 — Telefon
redakcija št. 50 — Telefon
— upravljalstvo št. 528 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60.—
za en mesec K 20.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 140

Boljševiška sodba o
vzhodni Evropi.

Moskovska internacionala si je v Min-
sku ustanovila urad, ki zbira in urejuje po-
ročila boljševiških agentov iz vzhodnih de-
žela: Jugoslavije, Rumunije, Češkoslova-
ške, Poljske in baltičkih držav. Temeljem
teh poročil prihaja urad — glasom poro-
čila na konferenci osrednjega izvršilnega
odбора v Moskvi — do teh-le zaključkov:

Rumunija, ki je po vojni svoje oze-
mlje podvojila, je ostala v rokah velepose-
stnikov in kapitalistov, katerim socialno
neprobujeno rumunsko prebivalstvo slepo
sledí. Tu za komunistično propagando ni
tal. Pač pa so komunistični misli vrata ši-
roko odprta v nerumunskem prebivalstvu
priklonjenih pokrajin Besarabije in Tran-
silvanije.

Poljska a posveča vso svojo skrb im-
perialističnim ciljem in vse drugo zane-
marja. Gospodarstvo je propadlo in mora
Poljska poleg drage armade, ki ni discipli-
nirana, vzdrževati 700.000 brezposelnih
Le-ti se vedno bolj zgrinjajo okoli komu-
nizma. Komunistično jedro obsega že vse
potrebne elemente za sestavo nove vlade
in nove uprave, da more prevzeti oblast,
kadar pride za to ugoden trenotek.

Češkoslovaška meščanska re-
publika ima dve močni opori: plameneč
patriotizem in moderno, nemško kulturo.
Delavstvo, dasi zelo izobraženo, je pod
vplivom malega meščanstva in zato za ko-
munistično akcijo nedostopno. Beneška
notranja in zunanja politika je zelo spret-
na in zasleduje tri cilje: tako velik gospo-
darski prosep, da bi se bilo mogoče izog-
niti razrednemu boju, soliden notranji ustroj
in spravljivo razmerje z vsemi sosedi. Če-
škoslovaška industrija je znamenito napre-
dovala in trgovina se vedno bolj razvija.
Ni verjetno, da bi se v Češkoslovaški raz-
vilo revolucionarno gibanje. Pač pa se ute-
gne Češkoslovaška sporazumeti z Rusijo,
kar bi njenemu prebivalstvu bilo v veliko
korist.

V Jugoslaviji je položaj čisto dru-
gačen. Civilizacija je zaostala, industrije
ni. Splošna revščina, umska zaostalost in
brezbriznost ljudskih mas povzročajo, da
se razredni boj ne more uveljaviti. Tako
se je tudi komunistično gibanje pozimi leta
1920—21 končno izprevrilo v navaden ir-
redendistični boj. Srbija sama je dežela pa-
triarhalnih, nazadnjaških običajev, ki se ne
briga za napredek ne za politične dogod-
ke. Vsekakor je mogoče, da planejo nove
vojne v Srbijo, Grčijo in Bolgarijo in tedaj
bo čas, da komunizem iz tega kuje dobi-
tek za svoje cilje.

V baltičkih deželah se položaj

ni izpremenil. Finlandija, Estonija, Letoni-
ja in Litavska, ki so se pred tremi leti po-
nudile ententi, da vržejo v Rusiji sovjetski
sistem, danes nimajo druge želje, nego da
se ohrani sedanje stanje in nobenega večje-
ga strahu, nego da jih poplavi revolucionar-
na ofenziva proti zapadu, ki bi se morala
na vsak način razviti preko njih. Rusija

mora gojiti z njimi dobre odnose, ker mo-
re preko njih — seveda za dražji denar —
dobi, česar ji Evropa neposredno neče
dati. Koristno pa je, da jih od časa do časa
postraši.

Taka je torej boljševiška sodba o vsho-
dnoevropskih deželah. Zanimiva in poučna!

Državno gospodarstvo.

Belgrad, 23. marca. (Izv.) Prva sekci-
ja finančnega odbora je danes nadaljevala
debatu o dohodkih, ki jih predvideva drž-
javni proračun. Seji je prisostvoval tudi
predsednik brodarsskega sindikata. Ker
pa sekcijski ni imela na razpolago točnega
pregleda o delovanju brodarsskega sindika-
ta, je sklenila, potem plenuma odbora za-
hlevati od narodne skupščine izvolitev po-
sebnega odbora, ki naj prouči to vprašanje.

Pogajanja o volilnem redu.

Belgrad, 23. marca. (Izv.) Sinoči so ra-
dikali in demokrati razpravljali o 44. čle-
nu, ki govori o volitvah. Po dolgi debati so
demokrati pristali na kompromisni predlog
Kurbegovića, da pridejo pri razdelitvi man-

— Nato so prišli na razpravo dohodki šum.
Ugotovilo se je, da znašajo dohodki šum v
Srbiji 2.227.000 dinarjev, v Bosni in Her-
cegovini 77 milijonov kron, na Hrvatskem
in v Slavoniji 66, v Sloveniji 2 milijona, v
Vojvodini pa 28 milijonov kron. Ko dospe-
jo točni podatki za Vojvodino, bodo nepo-
sredni davki ter dohodki iz taks in troša-
rin izkazali vsoto 276 milijonov kron.

D'Annunzio na Reki?

Trst, 22. marca. (Izv.) Italijanski vla-
di ni oficielno nič znanega o tem, da je
D'Annunzio prišel na Reko. Govori se, da
se že par dni mudi na Reki in da je v zve-
zi z Giurattijem. Baje je prišel na Reko s

ponarejeno brado. D'Annunzio namerava
še takrat javno nastopiti, ko pridejo na
Reko regularne čete, ker jih upa pregovo-
voriti z darom svojega govora.

Redukcija ministrov —
prva potreba.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Na današnji
seji komisije za redukcijo uradništva so
razpravljali o zmanjšanju števila poštinih
uradnikov in železničarjev. Poslanec Jugo-
slovskega kluba Skoberne je poudari-
l, da se v Sloveniji ne sme ukiniti niti eno
mesto poštinih uradnikov, ker je nasprotno
neobhodno potrebno, da se osnujejo novi
poštni uradi. Komisija je sprejela njegovo
stališče in je črtala le nezasedena mesta.
— Pri vprašanju železničarjev je poslanec
Skoberne naglasil, da je nujno potrebno,
da se železničarjem izboljša gnoten polo-
žaj, ker v tej stroki državne uprave se
uradništvo reducira samo, ker ne more ži-
veti in beži raje pred gladom v zasebne
službe. Referent železniškega ministrstva
je poudaril sam, da bi bilo treba odpustiti
le leno uradništvo, ker pa so bili tozadev-
ni podatki pomanjkljivi in nezadostni, je
komisija odgodila sklepanje na poznejši
čas. Poslanec Skoberne je v svoji zaključni

izjavi dejal, da spada k vprašanju redukcije
uradništva predvsem redukcija — mini-
strov.

Priprave za svatbo.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Odbor za
priprave svečanosti povodom poroke kra-
lja Aleksandra z rumunsko princezino Ma-
rijo je že začel delovati in izdeluje natan-
čen načrt za slavnosti. V ponedeljek so se
začela dela na licu mesta, in sicer poprava
pločnikov in obrežja ob Savi. Zgradili bo-
do tudi monumentalni slavolok, paviljon
za razstavo na Kalimegdanu itd. Te dni bo-
do začeli sestavljati seznam praznih stano-
vanj v Belgradu, Pančevu in Zemunu, kjer
naj se nastanejo gostje, ko pridejo k poro-
ki. K slavnostim pridejo tudi razen belgraj-
ske posadke še trije polki pehote, tri divi-
zije topništva, dva konjiška polka in en
polk tehničnih čet, 20 aeroplanov in vsa
zemunska posadka. Pri tej priliki pridejo
v Belgrad odposlanci vseh polkov naše vojs-
ke. Pravčasno bo treba poskrbeti tem
četam novo obleko.

Belgrajske banke za
Kumanudijo.

Belgrad, 23. marca. (Izv.) Zastopniki
belgrajskih bank so na svoji plenarni seji
sklenili, da popolnoma soglašajo s sklepi
glede trgovine z devizami, ki so bili spre-
jeti na skupni seji finančnega ministra dr.
Kumanudija z raznimi predstavniki.

Politika porodice.

Boj za volilni zakon. Med demokrati
in radikali se bje hudo boj za volilni zakon
za parlament in za oblastne skupščine.
22. t. m. so imele delegacije obeh strank
sejo, na kateri so sklenili, da se volilni
zakon za parlament loči od onega za obla-
stne skupščine. Za oblastni zbor sprejmejo
demokratje dvokoličniški sistem s poprav-
kom, da se upoštevajo tudi kandidatne li-
ste, ki dosežejo dve tretjini količnika. O
tej točki se bodo pogajanja še vršila.

Za Vranglovce. Kakor znano, je finan-
čni odbor sklenil, da se zamenjajo Vrang-
lovci s finančnimi pazniki. Pri tem bi se
prihranilo 104 milijone dinarjev. Demokra-
tje pa so se začeli sedaj potegovati za
Vranglovce in so dobili na svojo stran fi-
nančnega ministra dr. Kumanudija. Zani-
mivo bo zasledovati sedaj boj med finan-
čnim odborom in finančnim ministrom.

Nasilje nad Hrvati? V belgrajskih poli-
tičnih krogih se govori, da začne vlada v
najkrajšem času z poostritvijo nasilnega re-
žima na Hrvatskem, obračunujoc s »proti-
državnimi« elementi.

Pozor uradniki! Tole se tiče uredbe
(ali komisije) o draginskih dokladah urad-
nikom. Ta komisija dela počasi, a sigurno
in je prav te dni dovršila svoje znamenito
delo. Ali veste, kaj so gospodje sklenili?
Uradniki, ki so n. pr. dobivali dnevno 35
dinarjev draginskih doklad, bodo dobivali
sedaj dnevno 25.60 dinarjev doklad na pla-
čo in 10 dinarjev doklad za stanarino. Sku-
pno torej 35.60 dinarjev dnevno proti prej-
šnji vsoti 35.00 dinarjev. In za to »težavno
in silno« delo je bilo treba delati mesec!
Člani komisije so pa dobivali seveda vse
bolj »mastne« dnevnice.

Kaj pa to? Začele so padati cene. Vla-
da je odredila, da trgovci sicer smejo žito
kupovati, a ga ne smejo izvažati. In tako
je padla cena za 200—300 K pri centu. In
človek bi mislil, da bo lažje s prehrano.
Pomladno sonce, vse ceneje. In res! Bel-
grajski izvozniki kupujejo sedaj življenjs-
ke potrebščine, in ko bo cena zrastle, bo
dobil izvoznico in bo drago prodal, še dra-
že kot po starih cenah, v tujino. Ali je to
tatvina, rop, ali izžemanje, ali kaj? Morda
je pa to — nadaljevanje dosedanje »trgo-
vinske« politike?!

Tunel.

Roman, Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter
Mlakar.

Med odmorom so videli pšeničnolasega Hobbyja,
da je stopil v Lloydovo ložo ter slišel Ethel Lloyd
roko kakor zaupni znanke.

»Vidite, da sem imel prav!« je glasno dejal glo-
boki glas v sosednji loži. »Hobby ima srečo! Sicer je
res še Vanderslyff!«

Nato se je Hobby vrnil in pokukal v Allanovo ložo.
»Pridi, Mac!« je vzkliknil, »stari želi s teboj
govoriti.«

»To je Mac Allan!« je dejal Hobby, Allana treplja-
joč po rami.

Lloyd je sedel prihuljen s povečeno glavo v pol-
temni loži, od koder se je lahko pregledal blesčeč de-
ložnega obroča, poln smehljajočih ter kramljajočih
dam in gospodov. Ni dvignil pogleda in zdelo se je,
da ni slišal. Čez čas pa je dejal oprezno in suho s
hrupavimi polglasovi v besedi:

»Odkrilosrečno se veselim, da Vas vidim, gospod
Allan! Z Vašim načrtom sem se polanko upoznal. Drzno
je, veliko izvedljiv! Kar morem, se bo zgodilo!«

V tem hipu je pomolil Allana roko, kratko, širi-
oglasto roko, uvelo in trdno in mehko kot svila, ter
mu pogledal v obraz.

Allana je bil Hobby na ta hip pripravil, toda je
moral vendar zbrati svoje moči, da je prikril grozo, s
katero ga je navdalo Lloydovo lice.

Lloydov obraz je spominjal na buldoga. Spodnja
čeljust je molela nekoliko naprej, nosnice so bile
okrogle luknje, solzeče se, vnete male oči so ležale
kakor poševni urezi v rjavem, izsušenem in nepremič-
nem obrazu. Glava je bila čisto plešasta. Ostuden
lišaj je bil razjedel ter izsušil Lloydu vraf, obraz in
glavo ter napel kakor tobak rjavo kožo in skržene
mišice čez kosti. Učinek Lloydovega lica je bil nekaj

slišnega, od zbledenja do omolice, in samo močni
živci so mogli prenesti pogled brez velikega pretresa.
Lloydov obraz je sličil tragični maski buldoga ter širil
obenem strah žive mrlvaške lobanje. Allan se je spom-
nil indijanskih mumij, na katere so bili naleleli pri grad-
nji železnice v Boliviji. Te mumije so čepele v čelvero-
oglastih zabojih. Glave so se jim bile osušile, zobovje,
režeč se za skrčenimi ustnami, je bilo nepokvarjeno.
Oči so bile s pomočjo belih in temnih kamnov grozno
naravno narejene.

Lloyd je prav dobro vedel za učinek svojega
obrazu ter se je, zadovoljen z vlsom, ki ga je napravil
na Allana, s svojimi malimi vlažnimi očmi vprašujoče
pasel na Allanovih potezah.

»Resnično,« je potem ponovil, »Vaš načrt je naj-
bolj drzna stvar, kar sem jih kdaj slišal — izvedljiv je!«
Allan se je priklonil in dejal, da ga veseli, ker je
vzbudil zanimanje gospoda Lloydja za svoj načrt. Ta
trenutek je bil odločilen za njegovo življenje in vendar
je bil — na lasno začudenje — popolnoma miren.
Se ob vslopu razburjen, je mogel sedaj na Lloydova
kraljka, odločna vprašanja jasno in stvarno odgovar-
jati. Pred tem možem, ob čigar zunanosti, karjeri in
bogastvu bi bilo tisoč drugih zmedenih, se je v hipu
čutil samozavesnega, ne da bi mogel navesiti določen
razlog.

»Ali so Vaše predpriprave že tako daleč, da lahko
stopite z načrtom v javnost že jutri?« je slednjič vpra-
šal Lloyd.

»Potrebujem še tri mesece.«

»Potem ne izgubljajte niti hipa!« je zaključil od-
ločno Lloyd. »Sicer pa razpolagajte popolnoma z
menoj.« Pri tem je nekoliko povlekel Allana za rokav
ter pokazal na svojo hčer.

»To je Ethel Lloyd,« je dejal.

Allan se je ozrl na Ethel, ki ga je med celim po-
govorn opazovala, ter pozdravil.

»How do you do, Mr. Allan?« — »Kako Vam je,

gospod Allan?« je dejala Ethel ter prožila roko Allanu
z vso naravnostjo in prostodušnostjo svojega plemena
ter mu odkrito pogledala v oči. »To je torej on!« je
pristavila čez čas, s finim, nekoliko porednim smeh-
ljajem, za katerim je hotela prikriti svoje zanimanje za
njegovo osebo.

Allan se je priklonil ter zmedel, kajli z mladimi
damami ni vedel, kaj bi.

Zapazil je, da je Ethel nenavadno močno na-
pudrana. Sličila je pastelu; nežne in mehke so bile
barve na licu, lasje zlati, oči modre in rahlo rdeče
njene usnice. Pozdravila ga je bila kakor velika dama,
a kljub temu je v njenem glasu zvenelo nekaj otro-
škega, kakor da ji ni devetnajst (to mu je razodel
Hobby), temveč dvanaest let.

Allan je zamrmral občajno vjudno frazo; lahna
zadrega se mu je smehljala na ustnah.

Ethel ga je še vedno pozorno opazovala, deloma
kakor vplivna dama, katere zanimanje velja za na-
klonjenost, deloma kakor radoveden otrok.

Ethel Lloyd je bila tipična ameriška lepica. Vitka,
prožna in vendar ženska. Njeni težki lasje so odsevali
v tistem redkem nežnem zlatorumenem sijaju, o kate-
rem vedno trde dame, ki ga nimajo, da je zaradi bar-
vanja. Njene trepalnice so bile izredno dolge, na njih
so bili ostali sledovi pudra. Oči so ji bile temno modre
in jasne, pod dolgimi trepalnicami so se zdele kakor
v rahlem pajčolanu. Njen profil, njeno čelo, uho, vraf,
vse je bilo plemenito, očitovalo svoj rod in izredno
lepoto. Toda na desnem licu so se že kazali sledovi
one težke bolezni, ki je spajčala očeta. Od brade do
kolov ustien so držale kakor listne prelazice svetlo
rjave, pod pudrom skoraj skrite črte, podobne bledim
pegam.

»Jaz rad govorim s svojo hčerjo o stvareh, ki me
živo zanimajo,« je spel povzel Lloyd, »in ne zamerile
mi, da sem ž njo govoril o Vašem načrtu. Ona zna
molčati.«

Današnja predborza.

NAŠA KRONA ZOPET PADLA.

Zürich, 23. marca. (Izv.) Na današnji predborzi notira Zagreb 1.53. Ostale devize notirajo: Budimpešta 0.61, Berlin 1.67, Italija 26.25, London 22.55, Newyork 514, Pariz 46.55, Praga 8.90, Dunaj 0.0675, Varšava 0.18, Holandsko 194.45, avstr. krone 0.0725.

Zagreb, 23. marca. (Izv.) Danes notirajo: Berlin 118—120, Bukarešta 0—240, Milan 1605—1620, London 1870—1380, Newyork (ček) 290—294, Pariz 2950 do 3000, Praga 598—605, Svica 5900—6000, Dunaj 4.65—5.10, Budimpešta 45—47, Varšava 9.50—11. Valute. Ameriški dolarji 285—292, angleški funti 0—1350, napoleonori 900, leji 245, italijanske lire 1575, mažarske krone 0.40.

Dunaj, 23. marca. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Zagreb 22.25, Italija 881, Praga 128.

ZAGREBSKI VELIKI ŽUPAN ODSTOPI.

Zagreb, 23. marca. (Izv.) Zagrebski veliki župan dr. Gavrančić je podal demisijo, ki je bila tudi sprejeta. Kdo postane njegov naslednik, še ni odločeno.

Politični dogodki.

Prof. Reisner v Novem mestu. Iz Novega mesta nam poročajo: Tukajšna organizacija javnih nameštencev je povabila »svojega« poslance prof. Reisnerja minoli petek, 17. t. m., da poroča o položaju uradniškega vprašanja oziroma o novih dokladah. Na vabilih je bilo povedano, da se shod vrši točno ob 18. uri, ker po 20. uri je dvorana — oddana! To je eno. Drugo je pa to, da je gospod profesor govoril točno do 20. ure, torej do časa, ko je bila »dvorana oddana«. Ta shod je bil popolna slika novomeških razmer. Govor, ki bi bil v Ljubljani povzročil vihar, je zadel tu komaj na tiho nevoljo. Nižjim uslužbencem je prof. Reisner povedal to-le tolažilno vest: »Za sluge nismo mogli zahtevati 16 Din, ker potem bi bili isto zahtevali tudi Srbi.« S to izjavo je g. Reisner sam priznal, da so mu nižji uslužbenci deveta briga in da zanje sploh ničesar zahteval ni. To pa samo iz »strahu«, da ne bi potem enakih zahtev stavlili tudi Srbi, ki bi bili pa po našem mnenju v to popolnoma opravičeni. Potem se je prof. Reisner povsodel do trditve, da bodo sluge, ki dobe po 80 p, na splošno na boljšem, nego uradniki, ki dobe po 8 Din in še več. To je pač navadno norčevanje iz nižjega uslužbenstva. Posebno značilno je pa bilo, ko je prof. Reisner opetovano poudaril, da prav nobena organizacija ne dela v splošno korist. Gospod profesor pač najbolje pozna demokratske organizacije, ki so le slepo orodje v rokah JDS, torej dejansko ne služijo splošnim koristim, ne delajo, ker ne smejo delati, ne za duševni in še manj za ročni proletarijat. Na tak način je tolažil demokratski zaščitnik državnih nameštencev uboge rodbinske očete, ki nosijo na obrazih zapisano skrb za obstanek. Ali je še kdo, ki bi verjel, da more od vladajočih kapitalističnih strank priti kaj dobrega za delavno ljudstvo? Bodi nam vsem te šole dovolj!

Nov volivni red in demokratje. Minister za izenačenje zakonov Trifković je izdelal volivni zakon za samoupravne skupščine, ki prejedicira obenem volivni zakon za drž. zbor. Ta volivni red predvideva dvoje količnikov. Stranke, ki ne dosežejo prvega količnika, so enostavno izgubljene, ker se jim ostanki od drugih strank ne prištejejo, kot se je to zgodilo pri zadnjih volitvah. Nato se delijo oddani glasovi s številom strank, ki so dosegle prvi količnik, in tako se dobi drugi količnik, na podlagi katerega se razdeli mandati po D'Hontovem proporcionalnem sistemu, kakor doslej. Ta volivni zakon, ki ga je izdelal radikal, je naletel na veliko nevoljo demokratov, predvsem hrvaških in slovenskih. »Jutro« je napelo vse svoje žurnalistične zmožnosti, da prepreči ta zakon, demokratje in radikali pa se v Beogradu — pogajajo. Dr. Kukovec in dr. Žerjav sta ministra — kakor znano — po milosti ostankov zadnjih volivnih rezultatov. Novi zakon pa ostankov ne priznava! Tu tiči zaječ! Slovenski in hrvaški demokratje se zavedajo, da bi na ta način ostali pri prihodnjih volitvah brez mandatov! Zato je treba ali »pogajanje«, ali pa »koncentracije vseh naprednih sil«.

Ustaja v Tripolisu. V Tripolisu so domačini dvignili revolucijo, ki se širi proti Libiji in ki bo najbrže objela celo severno Afriko. Na to ustajo je vplival upor v Maroku in proglas neodvisnega Egipta. Mali narodi velike Afrike prihajajo do samozavedanja. Cela Afrika je danes v ognju revolucije. — Iz Angleške prihajajo poročila, da so upor v južni Afriki zanetili ruski sovjetski propagatorji. Iz pisem, ki so jih našli pri ujetih upornikih, se vidi, da so finančirali upor Rusi. Ta upor je udušen. Ujetih je krog 6000 upornikov, ki jih bodo strogo kaznovali.

O Reki se pogajajo Rimske poročila vele, da se v zbornici izjavil zunanj

minister dr. Schanzer, da teko med Italijo in Jugoslavijo pogajanja radi Reke. — Kaj, ko bi g. Pašić blagovolil povedati, v čem ta pogajanja obstoje? To bi nas zanimalo bolj kot druge kolobocije na Reki, ki so bile — kot kaže vse — naročene — — —

Angleška vladna kriza se vleče dalje. Lloyd George misli, da bo parlament tik pred otvoritvijo genovske konference izrekel njegovi politiki zaupnico. Njegovi nasprotniki so pa prepričani, da bo moral kralj ali razpustiti zbornico in razpisati nove volitve ali pa poveriti vlado konservativni stranki. Najbrž pa Lloyd George odstopi po genovski konferenci, nakar se imenuje konservativna vlada, ki bo jeseni razpustila parlament in stopila v volitve s svojim programom.

Poskusna mobilizacija generala Vrangla v Jugoslaviji. Dopisnik v Berlinu izhajajočega lista »Rulja« (glas. emigrantov) javlja iz Beograda, da general Vrangl se ni prišel s popolno mobilizacijo. On je samo vojaškim atašejem (kakšnim atašejem? op. ur.) naročil, da popišejo vse za vojno službo sposobne Ruse. Na popisovalnih polah mora biti označeno, če želi vstopiti popisanec v armado, ko pride čas za akcijo. Mnogi so priglasili svoj vstop, kar pa še ne pomeni, da bodo takoj poklicani pod zastavo. — Iz vsega se vidi, da smatra Vrangl vse Ruse izven Rusije za svoje podanike in da pripravlja mobilizacijo.

Dnevni dogodki.

Tečaj Županske zveze za kamniški okraj se vrši v soboto 25. t. m. v »Kamniškem domu«. Začetek ob pol desetih dopoldne.

Narasla Sava. Iz Dola pod Ljubljano nam pišejo: Sava je zaradi zadnjega deževja tako narasla, da je zopet ukinjena naša poštna zveza z Lazi na j. ž. ter imamo pošto zvezo z Domžalami.

V starosti 94 let je umrl v Zakojci nad Hudojužno na Goriškem Jakob Bevk, stari oče urednika in pesnika Franceta Bevka. Rajni ded je bil Radeckijev veteran.

Viseča železnica na Bakru. Med postajo Baker in pristaniščem nameravajo zgraditi visečo železnico.

Važno arheološko odkritje v Rimu. Rimski arheolog profesor Lanciani trdi, da je odkril avtentične portrete sv. Petra in sv. Pavla. Te portrete je našel v neki podzemski zgradbi, ki jo je odkril te dni. Odkrita je cela vrsta sob in galerij in kapelica z divnimi freskami iz prvih let krščanstva. Lanciani trdi, da sta oba portreta napravljena naravnost po predstavljajih.

Stinnes socializira. »Reinisch-Westfallische Elektrizitätswerke«, deln. družba za proizvajanje električne struje, ki jo je osnoval Hugo Stinnes, je povišala delniško glavnico od 150 na 550 milijonov mark. Nove akcije so na ponudbo delavstvu podjetja. Na ta način hoče Stinnes napraviti prvi poizkus socializacije.

Izkoriščanje novih rudnikov na Kosovu. »Jugoslavenski Lloyd« poroča, da začne nedavno osnovana »Kosovska banka« z izkoriščanjem bogatih premogovnih skladov v okolišu Kosova. Začetna dela kažejo najboljše uspehe.

Številne smrtne obsodbe. V zadnjem zasedanju porotnih sodišč v naših pokrajinah je bilo izrečenih izredno veliko število smrtnih obsodb. Slovenija stoji topot skorodra v prvi vrsti. Toda tudi drugod so bili na dnevnem redu enako težki slučajji. Tako je tudi porota v Šibeniku izrekla dve smrtni obsodbi. Zadnja je zadelo Ivana Crnkovića, ki je na grozovit način umoril orožnika Smoljanovića.

Bosanske cigarete. »Hrv. Obrana« piše: Vkljub temu, da so cigarete izredno drage in da se nekatere vrste dobe včasih zelo težko, so prišli v sarajevski tobačni tovarni na sled velikim nerednostim pri izvozu cigaret. Dozdaj so zaprli štiri nameštence, drugi pa še pridejo na vrsto. In tako bi se moglo pripetiti lepega dne, da ostanemo v tej deželi tobaka brez cigaret, ker se bodo našli ljudje, ki bodo odnesli celo tvornico —, a kaj bodo tedaj kadili gg. ministri?

Premetena goljufija. Dne 9. marca 1922 je kupil domnevni pomorski kapetan Todt Otto, ki je v posesti ameriškega potnega lista, pri dunajski podružnici »Cunard Steam Ship Company USA« za se in za svojo soprogo Ahwyr Todt, vozni listek 1. razreda za parnik Mavretania iz Cherbouga v Newyork ter plačal s čekom za Westholsteinische Bank filijala Altona v iznosu 122.10 fundov. Razen tega je naročil 2 vozna listka za spalni voz 1. razreda v Pariz v vrednosti 600.000 a. K. — Glasom poročila podružnice »Cunard Steane« v Hamburgu je bil ček brez kritja in se vsled tega ni izplačal. Kakor se je doznalo pozneje, je domnevni Todt prodal vozni listek Praški podružnici, katera doznava, da je bila tudi neka banka v Salzburgu na isti način oškodovana.

Glavna stvar. Dragotin Kostić, beograjski profesor in literarni kritik, je pustil svojo pravoslavno vero. Prerastel je v islam

in dobil ime Ibrahim. Zato se pa je državni sedlarski mojster v topniški delavnici g. Husein M. Pamuk naveličal islama, prestopil v pravoslavlje in dobil ime: H. M. Pamuković. Belgrajčani so zadovoljni: En pravoslaven se je poturčil, en Turek popravoslavil, eto ti bre: razmjer ostane isti! Zbog tega ostanejo književne kritike dr. Kostića še naprej pravoslavna svojina, sedla H. M. Pamukovića pa dalje muslimanska. Škoda je le ta, ker ne vemo, kaj je več vredno. Kajti če bi bilo oboje enakovredno, bi se lahko izvršila tudi ta transakcija. V ostalem pa je glavno, da je Belgrad zadovoljen.

Mažarska živina za Jugoslavijo. Mažarska mora v kratkem odposlati prve partije živine na naslov vojne oškodnine. Naša država dobi 3000 konj, 6500 volov in 5000 ovac. Smo radovedni, kakšno pot bo šla ta živina?

Francoski dolg Ameriki. Zakladni urad Združenih držav je objavil podatke, glasom katerih dolguje Francija Ameriki 351.506.337 dolarjev.

Visoke cene gradbenega materiala v Vojvodini V Vojvodini stane danes tisoč opeke 2280—2400 K. Zadnji čas so opekarne sploh ustavile delo, ker je kurivo predrago. Gradbeni les stane 1800 K kub. meter, deske 1500—2300 K kub. meter. Železo je po 22 K kilogram. Boljša vrata stanejo 5000 K, izložbeno okno 10—11.000 K.

Ljubljanski dogodki.

Ij Tridnevne duhovne vaje za moške in mladeniče se prične danes zvečer ob 7. uri v Križankah. Vabljeni so poleg družabnikov Mar. družbe vsi dobro misleči moške in fantje brez razlike stanu. Duhovne vaje bo vodil pred. g. prof. msgr. dr. Ujčič.

Ij Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom uradnega zdravstvenega izkaza se je v tednu od 12. do 18. marca v mestni občini ljubljanski narodilo 19 otrok, umrlo pa je 9 moških in 12 žensk, torej skupaj 21 oseb. Kot smrtni vzrok navaja izkaz v šestih slučajih jetiko, v šestih srčno hibo, v osmih slučajih pa druge naravne smrtno vzroke. Ena ženska je izvršila samomor. Prijavljenih je bilo 7 slučajev nalezljivih bolezni: 4 osebe so obbolele na trahomu, 2 na davici in 1 na škrlatici.

Ij Ljubljansko mlečno vprašanje. Prejeli smo: Mleko je med vojno in po njej postalo eno izmed najtežje dosegljivih in najdražjih živil. Preskrba z mlekom na drobno se je v glavnem osredotočila v mlekarneh, na katerih milost in nemilost je bila in je še izročena pretežna večina prebivalstva. Poleti smo tu dobivali le prevelikokrat skisano mleko, pozimi je bilo treba stati in čakati — pogostokrat zaman. Mleko se je oddajalo, kadar ga je primanjkovalo, po simpatiji in antipatiji, oziroma po vplivnosti odjemalcev. Na splošno mleko ni bilo vedno polnovredno. Z eno besedo: mlečni monopol se je neusmiljeno izkoriščal. To se godi do današnjega dne. Sedaj se od več strani napoveduje v preskrbi z mlekom konkurenca. Konsumenti to z veseljem pozdravljamo. Končno naj že tudi mleko postane predmet svobodne trgovine, da ga bo za svoj denar dobil vsak brez razlike, ne da bi se moral vspejati neprijetnostim. Želimo samo to, da bi konkurenca dvignila tudi kakovost mleka. Idealni časi, ko je človek vsako jutro dobival sveže mleko od kmetskih mlekaric na dom in z njim na željo razno zelenjavo in sočivo, časi, ko je tvorila postavka za mleko v gospodinjstvih izdatkih čisto neznamenit znesek — ti časi so žal itak za vedno minuli. Prilagoditi se je treba novim razmeram, a te naj se uredijo tako, da bo vsak za svoj denar enako, in to pošteno postrežen.

Ij Iz društva nekvalificiranih uradnikov v Ljubljani nam poročajo, da je njega zaslužni načelnik g. Adolf Ribnikar v oči vidni zadregi, ker ne ve, kako bi se na lep način zamogel sedaj znebiti svojega protežiranega tovariša finančnega strokovnjaka bivšega računskega svetnika in sedanjega komisarja pri oddelku za socialno skrb Franjo Heraga. Odkar mu ni izpolnil obljube, da postane ravnatelj invalidnega doma v Celju, se čuti Herag zapostavljenega. To povzroča g. Ribnikarju preglavice, ker mu gre Herag precej na živce. Isto čutijo tudi Heragovi uradni tovariši. Da popravi storjeno krivico, namerava baje Ribnikar predlagati H. za daljši dopust, da se svoji izobrazbi in vsestranskim zmožnostim primerno še bolj spopolni v veda socialnega skrbstva in potem kvalificira za boljše mesto, kakor ga ima sedaj. Častitamo že vnaprej!

Ij Ukraden dežnik. Dne 18. t. m. ob 10. uri 20 minut je šivilja Resnin Antonija, stan. vas Skap št. 12, pošta Vevče, pozabila pri stojnici mesarja Ivana Javornik v Šolskem drevoredu črn ženski dežnik z dolgo sivo palico, vreden 250 K. — Ko se je 10 minut pozneje oglasila lastnica, da prevzame dežnik, je mesar Javornik izjavil, da je malo prej prišla neka nepoznana žena, katera je bila črna oblečena, k njemu, se izdala za lastnico dežnika ter ga odnesla.

Naša društva.

d Seja načelstva Jugoslovanske strokovne zveze, katera je bila sklicana za danes zvečer ob 6. uri, se radi nastalih ovir ne vrši.

d Ljubljansko okrožje J. S. Z. je priredilo pretekli teden za zaupnike kršč. soc. organizacije duhovne vaje. Vodil jih je zelo lepo g. profesor dr. Lambert Ehrlich. Udeležba je bila skozi ves teden prava. Vršile so se duhovne vaje na čast sv. Jožefa kot delavskemu patronu. — Odbor okrožja J. S. Z. se zahvaljuje vsem, ki so pomogli, da so se duhovne vaje lepo izvršile, posebno se moramo zahvaliti oo. jezuitom, kateri so nam prepustili v ta namen svojo kapelico, dr. Ehrlichu za poučene in prepričevalne govore, dalje društvu rokodelskih pomočnikov za petje in vsem udeležnikom-delavcem za vztrajnost, ki so se kljub raznim težavam, saj so nekateri prihajali celo z Viča, iz Most in Šiške, udeleževali pobožnosti. Dali so dober zgled tistim, ki bi tudi lahko prišli, pa jih ni bilo.

— Odbor okrožja J. S. Z.

d Ljudski oder. Predprodaja vstopnic za narodno igro s petjem »Deseti brate«, ki jo vprizori Ljudski oder v nedeljo dne 26. marca se vrši v nedeljo, na dan predstave od 9.—12 ure dopoldne in od 3. ure naprej do začetka predstave v prostorih Ljudskega odra v Ljudskem domu I. nads. Ker je zanimanje za to igro veliko, se cenj občinstvo opozarja, naj si preskrbi vstopnice že v predprodaji v gori omenjenih urah.

d Prosveta Krakovo-Trnovo. Jutri zvečer ob sedmih nadaljuje dr. A. Brecl svoj predavanje iz zdravstva.

d Orel Sv. Jakob priredi dne 26. marca ob 7. uri telovadno akademijo v telovadnici II. mestne deške ljudske šole na Grabnu. Vabljeni ste vsi prijatelji St. Jakobskega Orla, posebno pa starši. Vstopnice se dobe v predprodaji od danes naprej v trgovini gospe Ošņovar-jeve, Stari trg št. 16. — Cena sedežem po 4 in 3 Din, stojšču 2 Din. — Bog živi! — Odbor. (k)

d Orel Rimske toplice ima svoj redni fantovski sestanek v soboto, dne 25. t. m. ob 8. uri zjutraj v društvenih prostorih. Obvezno za vse člane. — Podpredsednik.

Dopisi.

Iz Notranjske — onstran meje. Uradni spisi dohajajo na župne urade za različne matične podatke. Posebno sodnje hočejo imeti ali rojstne date ali uradne rojstne in krstne liste. To smo delali vedno in tudi brez ugovora, dokler je šlo poštine prosto na dotični urad. A sedaj se nam pa vrne od meje pošiljatev, naj je tudi označen urad, kateri pošilja, kakor tudi urad, na katerega se naslovi. Zahteva se za 80 centesimov marke, če gre čez mejo. Naj računamo tiskovine, ki so silno drage, in ovitek na 20 centesimov, tedaj nas stane tako pismo na eno liro — po sedajni valuti 4 dinarje ali 16 kron. To je vendarle predebelo! Voditi zastoj matrike, spisovati brezplačno, sedaj naj pa še plača drago poštino! Naj torej uradi ne zamerijo, ako se na take dopise ne bo odgovorilo. Naj se raje obrnejo na konzulat, pa jim bo preskrbel vse podatke, in te zastoj, ker do njega je poština prosta. Seveda, malo zakasnelo se bo. A če države ne uvidijo krivice, ki jo delajo voditeljem matric, ki se njej na korist zastoj pehajo, sedaj naj bi pa še poštino plačevali za kakega pretepača, je treba drugače pokazati, da spozna svojo napako. — Po italijanski upravi si sedaj občine napravljajo svoje matice. Koliko stotakov veljajo tiskovine, koliko pisarjev treba plačati in skušnja uči, da kljub velikanskim stroškom le ni one natančnosti, katero so imele cerkvene matice. Na Ogrskem so velikokrat šli iskat podatkov preko občine k župniku, ker se je le prevečkrat dogodilo, da ni bilo vse točno, kar se je tam dobilo. Ali bodo občine tudi frankirale uradne spise na urade? Pri velikih občinah bi bil za te precejšen izdatek.

Išče se v najem ali nakup hiša z velikim skladiščem

ali hlevi, ki bi se dali predelati v skladišče, v bližini glavnega kolodvora ali vsaj v sredini mesta Ljubljane.

Cenj. ponudbe prosimo na

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani, na Kongresnem trgu štev. 2.

Mogoča bi bila tudi zamena s katero izmed naših hiš!

Izdaja konzorcij »Novega časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Krenžar. Tiska Južoslovanska tiskarna v Ljubljani.